

ARNTZEN
DE BESCHE

Pensjonskasseforeningen – regnskapsseminar:
Styrets bruk og forståelse av regnskapet

Ida Espolin Johnson
Partner

fredag, 24. november 2017

AGENDA

Styrets bruk og forståelse av regnskapet

- *Hvem er styret og hva bruker vi regnskapet til?*
- *Hva kunne vi ønske oss å forstå fra regnskapet?*
- *Kan vi bruke regnskapet til dette?*
- *Konklusjon*

Hvem er styret og hva bruker vi regnskapet til?

- Styret
  - Pensjonskasse = selveid institusjon (fvl § 2-1)
  - Styret er øverste organ og svarer ikke overfor en eier, men overfor arbeidsgiver i en pensjonsordning (sponsor)
  - Ofte bredt sammensatt mht kompetanse og bakgrunn
  - Drifte pensjonsordning – riktig pensjon, riktig sparing, god avkastning
  - Andres penger – arbeidsgiver, arbeidstakere og pensjonister
- Regnskapet
  - Lovpålagt (regnskapsloven + årsregnskapsforskriften)
  - Styrets rapportering til omverden - rettviseende bilde
  - (hva forstår omverden?)
- Hva forstår styret? Og hva kan vi bruke det til?
  - Rettviseende bilde av hva?
  - Gir det informasjon om virksomhetsstyringen vår?

Hva kunne vi ønske oss å forstå fra regnskapet?

- Utbetaler vi riktige pensjoner?
- Sparer arbeidsgiver riktig beløp?
- Gir vi god avkastning?
- Oppfyller vi rentegarantien?
- Har vi kontroll på forsikringsrisiko?
- Har vi nok kapital ift risiko i kapitalforvaltningen?
- Driver vi kostnadseffektivt?
- Fordeler vi midlene riktig?

La oss se: Teknisk regnskap

Bærum Kommunale Pensjonskasse			
RESULTATREGNSKAP	Note	31.12.2016	31.12.2015
TEKNISK REGNSKAP			
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto	26	580 348 801	452 623 504
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier	20	-147 500	-112 000
1.3 Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	95 176 309	5 164 653 795
Sum premieinntekter for egen regning		675 377 610	5 617 165 299
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		96 106 658	82 935 338
2.4 Verdiendringer på investeringer		166 485 106	33 620 770
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	32	63 603 828	-83 319 835
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		326 195 592	33 236 273
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		3 416 522	169 346
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner			
5.1.1 Brutto	31	-249 347 727	-238 997 583
Sum pensjoner		-249 347 727	-238 997 583

6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.			
6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto	22	-501 470 720	-5 487 015 445
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	22	-10 933 821	-100 448 524
6.3 Endring i kursreguleringsfond	22	-166 485 106	-33 620 770
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.			
6.4.1 Endring i premiefond	22	-9 208 498	-8 567 005
6.5 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	0	100 448 524
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-688 098 145	-5 529 203 220
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader	11	-2 262 816	1 552 752
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-12 602 671	-12 292 431
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-14 865 487	-10 739 679
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader		-74 165	-43 515
11. Resultat av teknisk regnskap		52 604 200	-128 413 078

Ikke-teknisk regnskap

IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1 427 498	29 466
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		48 161 744	47 321 902
12.4 Verdiendringer på investeringer		406 947	-603 843
12.4 Verdiendringer på investeringseiendom	12	36 000 000	16 458 425
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	32	48 877	1 560 951
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		86 045 067	64 766 901
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	11	0	12 193
14.2 Andre kostnader		0	-2 938
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		0	9 255
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		86 045 067	64 776 155
16. Resultat før skattekostnad		138 649 267	-63 636 922
17. Skattekostnader	4	-17 276 558	0
18. Resultat før andre resultatkomponenter		121 372 709	-63 636 922
19. Andre resultatkomponenter		0	0
20. Totalresultat		121 372 709	-63 636 922
Overført til risikoutjevningsfond		1 881 115	0
Overført til annen opptjent egenkapital		119 491 594	-63 636 922
Sum overføringer		121 372 709	-63 636 922

Balansen

BALANSE		31.12.2016	31.12.2015
EIENDELER	Note		
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
2. Investeringer			
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
2.1.1 Investeringseiendommer	12	849 500 000	813 500 000
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	7	98 798 478	5 933 630
2.4.3 Utlån og fordringer		5 307 014	18 785
Sum investeringer		953 605 492	819 452 415
3. Fordringer			
3.2 Andre fordringer		0	1 955 536
Sum fordringer		0	1 955 536
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank		43 332 273	25 588 945
Sum andre eiendeler		43 332 273	25 588 945
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		416 414	345 274
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		416 414	345 274
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		997 354 179	847 342 171

EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	6	1 801 067 136	1 643 470 393
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	7	4 743 095 901	4 313 790 744
6.4.3 Utlån og fordringer		217 440 284	119 459 439
6.4.4 Finansielle derivater	8	5 610 418	0
Sum investeringer i kollektivporteføljen		6 767 213 739	6 076 720 576
SUM EIENDELER		7 764 567 918	6 924 062 747
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			
10. Innskutt egenkapital	14	877 600 000	877 600 000
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond	22	1 881 115	0
11.2 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital		55 854 671	-63 636 922
Sum opptjent egenkapital		57 735 786	-63 636 922
13. Forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser			
13.1 Premiereserve mv.	22, 24	5 988 486 165	5 487 015 445
13.2 Tilleggsavsetninger	22, 24	120 662 422	100 448 524
13.3 Kursreguleringsfond	22, 24	200 105 876	33 620 770
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner	22, 24, 25	456 078 161	455 635 837
Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfaste forpliktelser	22, 24	6 765 332 624	6 076 720 576
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	5	17 276 558	0
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser		519 557	3 296 085
Sum avsetninger for forpliktelser		17 796 115	3 296 085
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater	8	44 926 420	29 504 615
16.3 Andre forpliktelser		1 176 973	578 393
Sum forpliktelser		46 103 392	30 083 008
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		7 764 567 918	6 924 062 747

Endringer i egenkapital

Bærum Kommunale Pensjonskasse					
Oppstilling av endringer i egenkapital.					
	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko- utjevnings- fond	Opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2014	0	0	0	0	0
Resultat før andre resultatkomp.			-63 636 922	-63 636 922	-63 636 922
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			-63 636 922	-63 636 922	-63 636 922
Endring i risikoutjevningssfond		0	0	0	0
Sum disponeringer		0	-63 636 922	-63 636 922	-63 636 922
Endring i innskutt egenkapital	877 600 000				877 600 000
Egenkapital pr. 31.12.2015	877 600 000	0	-63 636 922	-63 636 922	813 963 078
Resultat før andre resultatkomp.			121 372 709	121 372 709	121 372 709
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			121 372 709	121 372 709	121 372 709
Endring i risikoutjevningssfond		1 881 115	-1 881 115	0	0
Sum disponeringer		1 881 115	119 491 594	121 372 709	121 372 709
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.2016	877 600 000	1 881 115	55 854 671	57 735 786	935 335 786

Notene:

- Mye informasjon – men litt hulter til bulter?
- og litt «frivillig»?
- Vanskelig å få oversikt (særlig kostnadene)
- Kapitalavkastningsrente – men hvordan kom den frem?
- Resultatanalyse
- Stresstest

Fortsatt ikke intuitivt å forstå:

- Utbetaler vi riktige pensjoner?
- Sparer arbeidsgiver riktig beløp?
- Gir vi god avkastning?
- Oppfyller vi rentegarantien?
- Har vi kontroll på forsikringsrisiko?
- Har vi nok kapital ift risiko i kapitalforvaltningen?
- Driver vi kostnadseffektivt?
- Fordeler vi midlene riktig?

Men med litt tilleggshjelp?

- Analyse av resultatanalyse
  - Analyse av risikoresultatet (død, opplevelse, uførhet)
  - Analyse av administrasjonsresultatet (inntekter, kostnader, forvaltningskostnader)
  - Analyse av renteresultatet (nominelt og i prosent)
- Gjennomgang av stresstesten
- Gjennomgang av endringer i forsikringsforpliktelsene sett i sammenheng med innbetalte og endelig beregnede premier og bevegelser i bestand

Da får vi litt mer forståelse for om:

- Sparer arbeidsgiver riktig beløp?
- Gir vi god avkastning?
- Oppfyller vi rentegarantien?
- Har vi kontroll på forsikringsrisiko?
- Har vi nok kapital ift risiko i kapitalforvaltningen?
- Driver vi kostnadseffektivt?
- Fordeler vi midlene riktig?

Etter mange nok ganger.....

Men....

Forstår andre noe særlig av regnskapet?

og ...

Utbetaler vi riktige pensjoner?

Takk for oppmerksomheten

Ida Espolin Johnson

PARTNER

Mobil: 958 18 432

E-post: ijo@adeb.no

Våre kontorer

OSLO
Bygdøy allé 2, 0257 Oslo
Postboks 2734 Solli, 0204 Oslo

T: +47 23 89 40 00,
F: +47 23 89 40 01
e-post: oslo@adeb.no

STAVANGER
Børehaugen 1, 4006 Stavanger
Postboks 660, 4003 Stavanger

T: +47 51 89 89 00
F: +47 51 89 89 01
e-post: stavanger@adeb.no

TRONDHEIM
Dyre Halses gate 1a, 7042 Trondheim
Postboks 8853 Solsiden, 7481 Trondheim

T: +47 73 87 12 00
F: +47 73 87 12 32
e-post: trondheim@adeb.no

AB